

дозволяє панувати над собою – все це відбилося і у мільтоновському Дияволі. Як Ворог, так і Прометей до своїх бунтів, були наближені до Владики. Вони залишаються вірними своїм поглядам, навіть коли вже повалені.

Обидва персонажі, що величний гігант, що архіворог, знаходять свою незалежність у поразці. Вони самі влаштовують собі рай з пекла, а з неба – темряву...[3]

ЛІТЕРАТУРА

1. Образ Сатани в «Потерянном Рае» Джона Мильтона. URL: <http://17v-euro-lit.niv.ru/17v-euro-lit/articles/angliya/kryukov-obraz-satany.htm> (дата звернення: 10.04.2021).
2. Соловійов Є. Мільтон, його життя і літературна діяльність. – СПб., 1894.
3. Художня система образів в поемі Д. Мильтона «Втрачений рай». URL: http://4ua.co.ua/literature/ra2ad68b4d53a88521316d36_0.html (дата звернення: 10.04.2021).

Сеник Г. О.

група АМ–43 (Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка)
Науковий керівник – канд. пед. наук, доцент Серняк О. М.

ОСОБЛИВОСТІ СПРИЙМАННЯ ТА ЗАСВОЄННЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Останнім часом у царині навчання іноземних мов відбуваються поступові, але значні зміни. Метою навчання іноземної мови на сучасному етапі є, перш за все, формування комунікативної компетентності тих, хто вивчає іноземну мову, а саме їхніх умінь та навичок іншомовного спілкування. Головне завдання у навчанні здобувачів освіти сучасна методика навчання іноземних мов вбачає у «здійсненні іншомовної комунікації, яка є мовленнєвою взаємодією суб'єктів іншомовного спілкування, а саме мовленнєвим обміном інформацією, ідеями чи почуттями комунікатора та реципієнта» [2, с. 12].

Як слушно зауважує О. М. Серняк, «на сучасному етапі вчитель іноземної мови повинен усвідомлювати, що його роль полягає не стільки у наданні учням інформації, (адже різні факти чи дані можна знайти в Інтернеті чи бібліотеці), скільки в забезпеченні можливості для учнів критичної обробки отриманої інформації у процесі іншомовного мовлення. Центральною фігурою навчального процесу сьогодні має бути учень у творчій співпраці з учителем та іншими учасниками навчально-пізнавальної діяльності у процесі вивчення іноземної мови» [2, с. 121]. Водночас, сучасна методика навчання іноземної мови наголошує на актуальності методів та стратегій, які допомогли б вчителю та учням ефективно організувати процес навчання та самонавчання, а також сприяли б оптимізації процесу сприймання та засвоєння матеріалу.

Метою статті визначено висвітлення ролі когнітивних факторів у вивченні іноземної мови та аналізі особливостей сприймання і засвоєння навчального матеріалу у процесі вивчення іноземної мови

Звернення до вивчення означеної проблеми, перш за все, спонукає розглянути визначення терміну «метод» у процесі вивчення іноземної мови. Метод (від гр. *methodos*) – шлях до чогось, спосіб пізнання явищ природи і суспільства. М. М. Фіцула визначає метод навчання як спосіб упорядкованої взаємопов'язаної діяльності вчителів та учнів, спрямованої на вирішення завдань освіти, виховання і розвитку в процесі навчання [3, с. 118].

У царині навчання іноземних мов кожен метод має властиві йому позитивні та негативні сторони, маючи власну об'єктивну цінність. Розглянемо найбільш розповсюджені методи напрями навчання іноземної мови згідно класифікації, запропонованої А. М. Щукіним: свідомі, прямі (інтуїтивні), комбіновані та інтенсивні методи [1, с. 211].

Дослідник виокремлює прямі методи, в яких на перший план висуваються практичні цілі і, перш за все, – навчання усного мовлення. Основні положення прямих методів полягають у тому, що в основі навчання іноземних мов лежать ті ж процеси, що й при оволодінні рідною мовою; головну роль у мовленнєвій діяльності відіграють пам'ять і відчуття, а не мислення [1, с. 230].

Одним із найпоширеніших з них вважається натуральний метод вивчення іноземної мови, згідно з яким іноземна мова засвоюється так, як дитина засвоює рідну мову – шляхом наслідування (імітації) готових зразків, багаторазового повторення їх та відтворення нового матеріалу по аналогії з вивченим.

На думку Гарольда Пальмера, незалежно від мети курсу іноземної мови, навчання завжди слід починати з усного мовлення, надаючи початковому ступеню вирішального значення. Пальмер вважає одним із головних принципів навчання іноземної мови попереднє пасивне сприймання мови на слух. На переконання вченого, завданням першого пів року навчання полягає у навчанні учнів розуміти іноземну мову на слух, розпізнавати і правильно вимовляти окремі звуки та звукосполучення, а також безпомилково відтворювати вивчений лексичний і граматичний матеріал у бесіді на побутові теми [1, с. 231].

Водночас, Чарльзом Фрізом і Робертом Ладо був створений аудіо-лінгвальний метод. Цикл занять за аудіо-лінгвальним методом розпочинається роботою з коротким (4-6 реплік) діалогом, який містить необхідні для засвоєння граматичні структури. Заключним етапом є вивчення діалогу напам'ять.

Суміжним із аудіолінгвальним є аудіовізуальний метод, в основі якого лежить той факт, що весь новий матеріал сприймається учнем протягом тривалого часу лише на слух ("аудіо"), а його значення розкривається за допомогою зорової невербальної наочності – відео, кінофільмів [1, с. 231]. Означений метод є більш наближеним до сучасної методики викладання іноземної мови, оскільки він включає засвоєння матеріалу за допомогою зору та слуху.

Дослідниця О. О. Паршикова пропонує природовідповідний комунікативно-ігровий метод навчання іноземної мови молодших школярів. Означений метод базується на моделюванні у навчальному процесі ситуацій іншомовного спілкування на основі ігрової діяльності [10, с. 234].

Методика навчання іноземних мов звертає особливу увагу на метод повної фізичної реакції (TPR /Total Physical Response). Сутність означеного методу навчання іноземної мови полягає у використанні фізичних рухів, як реакції учнів на усні стимули, команди та інструкції вчителя. Такий метод навчання ідеально підходить для дітей, оскільки їм притаманне бажання постійно рухатися, імітувати, фантазувати [4, с. 293].

Про перехід до нового періоду, який характеризується інтеграцією різних підходів, стратегій, технологій до навчання іноземних мов, який у зарубіжній методиці викладання іноземних мов має назву постметодичного наголошує Б. Кумардівелу. Дослідник стверджує, що особливістю сучасної методики навчання іноземних мов є те, що «жоден підхід чи технологія на практиці не можуть бути реалізовані у чистому вигляді, без адекватних змін» [5, с. 39].

На переконання вченого, означений підхід дозволяє спеціалісту з викладання іноземних мов стати на шлях незалежного аналізу великої кількості сучасних узагальнюючих стратегій навчання іноземної мови, різноманітних методик та адекватного застосування теоретичних узагальнень. Це, перш за все, період інтеграції різних підходів, технологій, методів, зміна співвідношення між центром і периферією, практикою і теорією [5, с. 39].

Диференційоване навчання іноземної мови має на меті підлаштувати навчання під кожного учня. Саме тому, використання вправ, адаптованих під стиль навчання учнів з дотриманням усіх методичних вимог забезпечує ефективність процесу сприймання та засвоєння навчального матеріалу. Організаційні види роботи як коопероване навчання також забезпечують розвиток в учнів навичок співпраці.

Проаналізувавши різні підходи та методи навчання іноземних мов, ми пропонуємо низку вправ з урахуванням різних стилів учнів.

Оскільки аудіо-візуальний та аудіо-лінгвальний стилі навчання включають активне зорове та слухове сприймання матеріалу, учні краще засвоюють інформацію, коли вона подається у вигляді зображень, відео, схем, аудіозаписів та діалогів. Пропонуємо наступні вправи для означених типів сприймання: «Picture sections», «Photo essay», «Body language and showing interest». Для учнів кінестетиків ефективними будуть такі вправи, як «Group portrait with a melon», «Present giving», «One world» та «Stinky Feet». Для тих хто краще навчається читаючи і пишучи пропонуємо вправи під назвою «Story maps», «Travel posters» та «The Flat Earth».

У підсумку зазначимо, що процес сприймання та засвоєння навчального матеріалу потрібно урізноманітнювати. Вищезгадані види діяльності можна комбінувати та змінювати, щоб уникнути одноманітного стилю викладання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Методика навчання іноземних мов і культур :теорія і практика : підручник для студентів класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів [О. Б. Бігич... [та ін.] ; за загальною редакцією С. Ю. Ніколаєвої]. Київ : Ленвіт, 2013. 590 с.
2. Серняк О. М. Професійно-фахова підготовка вчителя іноземної мови для нової української школи. Молодь і ринок. Дрогобич: Вид-во Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, №3 (170), 2019. С. 120–126.
3. Фіцула М. М. Педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. – К., 2002. – 528 с.
4. Asher J. J. The Strategy of the Total Physical Response: An Application to Learning Russian / J. J. Asher // International Review of Applied Linguistics in Language Teaching. – 1965. – Vol. 3, Issue 4. – P. 291–300 с. 293.
5. Kumardivelu B. The Postmethod condition: merging strategies for second / foreign language teaching / B. Kumardivelu // TESOL Quarterly. – 1994. – v. 28, № 1. – P. 27–49

Сеньків І. Д.

група МАУП–11 (Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка)
Науковий керівник – канд. філол. наук, доцент Чумак Г. В.

ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ БЕЗЕКВІВАЛЕНТНОЇ ЛЕКСИКИ В УКРАЇНСЬКИХ ПЕРЕКЛАДАХ С. КІНГА

Одним із найпоширеніших способів познайомитись із національно-культурним кодом іншої країни є художня література. Лише у ній за допомогою слова можна найповніше передати зміст того чи іншого явища. У перекладі літературних творів на іншу мову важливо не втратити лінгво-культурної складової, яка часто відображена у безеквівалентній лексиці, а саме реаліях – словах, які при дослівному перекладі для пересічного читача можуть не завжди бути зрозумілими через відсутність фонових знань.

В українському перекладознавстві термін «реалія» вперше вжив О. Л. Кундзіч у праці «Перекладацька мисль і перекладацький недомисел», підкреслюючи при цьому неперекладність реалії [2, с. 140].

Р. П. Зорівчак у своїй праці «Реалія і переклад» пропонує визначення реалії як «монолексемних і полілексемних одиниць, що вміщують як основне лексичне значення традиційно закріпленій комплекс країнознавчої інформації, чужої для об'єктивної дійсності мови сприймача» [1, с. 58].

Завжди актуальною є тема реалій у творах короля жажів і легендарного письменника сучасності Стівена Кінга. Вони відзначаються багатством не лише різноманітних реалій, а й